

CALEA MĂNTUIIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognostic Pastoral-Misionar al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Nicodim Munteanu, un patriarh la răscruce de vremuri

Una dintre personalitățile de primă importanță pe care, la propunerea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, le comemorăm în acest an este cea a patriarhului cărturar Nicodim Munteanu, caracterizat de Preafericitul Patriarh Daniel ca fiind „un mărturisitor al Luminii în vremuri întunecate”.

Născut în satul Pipirig, județul Neamț, la 6 decembrie 1864, viitorul patriarh Nicodim a absolvit cursurile Seminarului *Veniamin* din Iași în anul 1890, desăvârșindu-și studiile teologice la Academia duhovnicească din Kiev (1890-1895), prin bunăvoința Sfântului Mitropolit Iosif Naniescu (iun. 1875 - †26 ian. 1902, canonizat la 5 octombrie 2017), binefăcătorul său. A primit tunderea în monahism la Mănăstirea Neamț, primind numele de Nicodim (1894). În anul 1909, a fost ales și hirotonit arhieru-vicar al Mitropoliei Moldovei, iar trei ani mai târziu, la 18 februarie 1912, a fost ales episcop de Huși, unde a păstorit până la 31 decembrie 1923, când s-a retras din scaun. A revenit în mănăstirea sa de metanie, Neamț, care a cunoscut în timpul stăreției sale o nouă perioadă de strălucire. În chiliile acestei mănăstiri, starețul Nicodim și-a desfășurat cu multă râvnă opera de traducător din literatura teologică rusă și tot aici a scris pagini inspirate care l-au impus drept un mare cărturar. „Până noaptea târziu lumina de la chilia sa de lucru luca ca o stea călăuzitoare și caldă în beznă. Călugări, vilegiaturisti, excursioniști, toți se linișteau după ce sunau clopotele de vecernie. Lumina de la chilia monahului cărturar veghea până la al doilea cântat al cocoșilor”, nota scriitorul Cezar Petrescu.

Ca teolog misionar, Nicodim Munteanu a scris și tradus mai multe cărți, mai ales cărți de teologie biblică și cărți de teologie pastorală. De asemenea, a tradus în română după textul grecesc 51 de cărți ale Sfintei Scripturi (24 din Vechiul Testament, iar Noul Testament în întregime). A publicat Noul Testament în cinci ediții și Psaltirea în patru ediții, în traducere proprie. Cărțile biblice traduse de el, la care s-au adăugat cele traduse de preoții

Grigore Pișculescu (Gala Galaction) și Vasile Radu, au format textul Bibliiei sinodale apărute în anul 1936. Pe lângă acestea au apărut o mulțime de alte cărți și broșuri, toate având ca scop luminarea poporului și ajutorul preoților în activitatea misionară. În total, numărul lucrărilor editate de Patriarhul Nicodim în mai multe volume și ediții și tipărite la mai multe tipografii se ridică la 111 cărți. Iar dacă ar fi să adăugăm și articolele, precum și diversele cuvântări și adrese scrise, ajungem la numărul de 337 de titluri. „Această combinație între textul Sfintei Scripturi și contextul social, pastoral a arătat că Patriarhul Nicodim era un teolog realist și un păstor care aducea în actualitate cuvântul vieții, cuvântul mântuitor, cuvântul care ne unește cu Dumnezeu-Cuvântul și cu întreaga Sfântă Treime”, remarcă Preafericitul Patriarh Daniel.

În ianuarie 1935, la venerabila vârstă de 70 de ani, pentru meritele sale culturale, a fost ales mitropolit al Moldovei, fiind înscăunat la 4 februarie 1935. După patru ani, la 30 iunie 1939, a fost ales patriarh al Bisericii Ortodoxe Române (înscăunat la 5 iulie), păstorind până la trecerea la cele veșnice la 27 februarie 1948. A fost înmormântat în Catedrala Patriarhală, la 4 martie 1948.

Arhipăstoria sa a coincis cu un deceniu extrem de frământat, în care s-au succedat cu repeziune nu mai puțin de trei regimuri dictatoriale - *regalist* (carlist), *militar* (antonescian) și *comunist* -, iar România a suferit groaznică experiență a unui nou război mondial. A asistat la tragedia războiului, la crimele care l-au anunțat și la ororile care l-au însoțit, la pierderile teritoriale din august 1940 (nordul Bucovinei, Basarabia, nordul Ardealului și sudul Dobrogei - Cadrilaterul) și la jertfele de vieți omenești pe care le-a presupus „campania din Est” dincolo de Nistru. A asistat apoi la ocuparea țării de armatele sovietice și la instaurarea regimului comunist în România.

Continuare în pagina 2

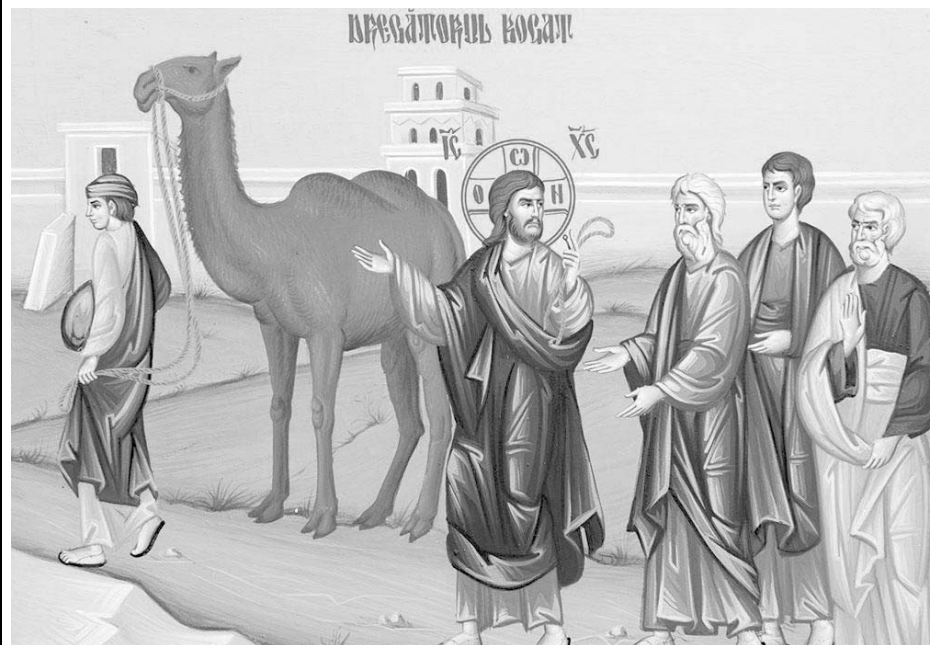
Pr. Adrian MURG

PREDICA

Luați aminte la Legea Mea

Duminica a XXX-a după Rusalii. Dregătorul cel bogat

„În vremea aceea un dregător oarecare s-a apropiat de Iisus și L-a întrebat, zicând: Bunule Învățător, ce să fac ca să moștenesc viața de veci? Iar Iisus i-a zis: Pentru ce Mă numești bun? Nimeni nu este bun, decât unul Dumnezeu. Știi poruncile: Să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta. Iar el a zis: Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele. Auzind Iisus i-a zis: Încă una îți lipsește: Vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri; și vino de urmează Mie. Iar el, auzind acestea, s-a întristat, căci era foarte bogat. Și văzându-l întristat, Iisus a zis: Cât de greu vor intra cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu! Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu. Zis-au cei ce ascultau: Și cine poate să se mântuiască? Iar El a zis: Cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu” (Luca 18,18-27).

Aceeași întrebare a fost adresată Mântuitorului Hristos și de acel învățător de lege (Luca 10, 25) și de către acest dregător, dar răspunsurile au fost diferite. Acel învățător de lege era îndemnat să-L iubească pe Dumnezeu și pe aproapele și să-i învețe pe cei cărora le este învățător, iubirea de Dumnezeu și de aproapele. Acestui dregător i se amintesc poruncile care stabilesc relațiile dintre oameni, tocmai pentru ca el, prin autoritatea dregătoriei sale, să nu asuprească, să nu nedreptățească pe nimeni. Mântuitorul Hristos nu îi cere să se lase de dregătorie, pentru a moșteni viața veșnică, ci doar să împlinească poruncile. Dar cu toate că acel dregător împlinea poruncile din Legea veche, simțea că totuși îi lipsește ceva și auzind pe Iisus spunând: „Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un prunc nu va intra în ea” (Luca 18, 17), socotind ca alergarea lui să nu fie zadarnică a întrebat ce să facă pentru a moșteni viața de veci. La început Iisus îl îndeamnă a împlini poruncile, iar după ce el mărturisește că toate acestea le-a împlinit din tinerețe, îl îndeamnă să vândă toate câte are și să le împartă săracilor și va dobândi comoară în cer.

În *Everghetinos* se spune că mai înainte de a ne lepăda de avere, trebuie să ne lepădăm de patimi, să ne deprindem cu nevoițele ascetice, altfel vom fi cuprinși de părere de rău și de în-

tristare după cele părăsite. Mântuitorul Hristos i-a zis dregătorului bogat să se lipsească de toată averea lui, după ce acesta a mărturisit că a împlinit toate cele ale Legii și totuși acel dregător a plecat întristat (cf. Matei 16, 22). Împlinirea poruncilor nu a avut puterea de a curăța sufletul de patimi. Sărăcia de bună voie urmează după deprinderea virtuților, atunci când omul are puterea să împlinească cele spuse de Domnul: „Nu vă îngrijiți pentru ziua de mâine” (Matei 6, 34), și „păsările cerului nu seamănă, nici nu secără, și Tatăl Cel ceresc le hrănește pe ele” (Matei 7, 26). Este nevoie așadar a ne lepăda întâi de patimi, altfel chiar dacă se leapădă de avere, patima rămâne și omul se nevoiește în zadar (*Everghetinosul*, vol. 4, 1).

Mântuitorul Hristos cere prin îndemmurile Sale ca Legea să fie depășită, un creștin desăvârșit are datoria nu numai de a evita păcatul cu fapta ci și de a curma orice pornire lăuntrică spre păcat. Faptele omului sunt judecate după cât au contribuit la curățirea și luminarea sufletului. Astfel pentru a fi desăvârșit, nu este de ajuns a respecta poruncile Legii, ci este nevoie de dezrădăcinarea pornirilor păcătoase și curăția sufletului, să fie nevinovat precum pruncii, pentru a deveni vrednic de a primi harul Duhului Sfânt.

Continuare în pagina 2

Pr. Ioan LAZĂR

Din sumar

► Cercuri științifice studențești la cursul de dogmatică, anul IV
pagina 3, student anul IV, Cătălin-Julian Drăgan

► Știri
pagina 4

Luați aminte la Legea Mea

Urmare din pagina 1

Cel ce vrea să intre în împărăția lui Dumnezeu trebuie să aibă conștiința că aparține cu totul lui Dumnezeu și că nu îi este îngăduit să-și pună nădejdea în averea sa, ci să aibă credința că Dumnezeu îi va purta de grijă precum păsărilor cerului. Grijă pentru cele pământești este semnul îndepărtării de Dumnezeu. Dar grija și milostivirea lui Dumnezeu față de om sunt condiționate de iubirea acestuia față de semenul său: „Fiți milostivi precum Tatăl vostru milostiv este” (Luca 6,36), de aceea Iisus îi cere dregătorului să fie milostiv cu cei săraci. Faptele omului sunt rodul înclinațiilor intime, a proceselor tainice din suflet, arătând nivelul de evoluție spirituală al fiecăruia. Antioh Pandectul spune că cel sărac este precum vulturul ce zboară la înălțime, este următorul lui Ilie, lui Ioan și ucenicilor Domnului și poate să zică și el împreună cu aceia: „Iată, am lăsat toate și am urmat Ție” (Matei 19, 27). Acesta viețuiește pe pământ, dar petrecerea o are în ceruri. Despre un monah care și-a smuls verdețurile din grădina sa, ca semn al desăvârșitei sărăcii, avva Arsenie a zis, că dacă nu a dobândit

virtutea sărăciei, el va sădi iarăși altele. Lepădarea de toate cele materiale, trebuie însoțită de lucrarea virtuților și urcușul spre desăvârșire. Lucrurile cele lumești sunt pricina patimilor și ale grijilor. Sfântul Maxim spune că sărac este cel ce s-a lepădat de toate averile sale și se încredințează cu totul lui Dumnezeu. Sărăcia ajută la liniștirea minții și la rugăciunea curată. Grijile pentru cele agonisite împrăștie mințea și sufletul este tulburat de gânduri. Liniștea simțurilor va aduce pacea cugetului și astfel mințea liniștită vă înțelege taina (Everghetinosul 4, 1).

Sfântul Ioan Evanghelistul spune: „Nu iubiți lumea, nici cele ce sunt în lume. Dacă cineva iubește lumea, iubirea Tatălui nu este întru el; Pentru că tot ce este în lume, adică pofta trupului și pofta ochilor și trufia vieții, nu sunt de la Tatăl, ci sunt din lume. Și lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I Ioan 2, 15-17). A ne pune nădejdea în bogăția cea trecătoare este rod al patimilor ce stăpânesc sufletul nostru. Sfinții Părinți ne învață că fiecare suntem ispițiți de ale noastre patimi. În Pateric găsim o

povestioară ce oglindește nesăbuinta omului de a se încrede în lucrul mâinilor sale: „Povestit-au părinții despre un grădinar, că lucra și toata osteneala lui o da milostenie, ținând numai pentru cheltuială. Mai pe urmă însă i-a pus în minte diavolul, zicând: strânge-ți niște bani, nu cumva când vei îmbătrâni și te vei îmbolnăvi să nu ai de cheltuială! Și a adunat și a umplut un borcan cu bani după care s-a întâmplat de s-a îmbolnăvit și i-a putrezit piciorul și a cheltuit banii la doctori dar nu i-a folosit. Mai pe urmă a venit un doctor iscusit și i-a zis: de nu ți se va tăia piciorul, tot trupul o să putrezească. Și s-a hotărât să i se taie piciorul a doua zi. În noaptea aceea venind grădinarul întru sine și căindu-se pentru ceea ce a făcut strângând bani și nădăjduind mai mult în ei decât în Dumnezeu care ocârmuiește toate și le hrănește, a suspinat și a zis: adu-ți aminte Doamne, de lucrurile mele cele proaste de mai dinainte, pe care le făceam lucrând și dând fraților mei, dar mai vârtos, mai înainte de acestea, adu-ți aminte de bunătatea Ta și de îndurările Tale cele nenumărate și mă miluiește după mare și bogata mila Ta! Și acestea zicând el, a

statut înaintea lui îngerul Domnului și i-a zis: unde sunt banii, pe care i-ai strâns? Unde este sfatul, pe care l-ai primit! Iar el umilindu-se foarte și lăcrimând, a zis: greșit-am, Doamne, iartă-mă, că de acum nu voi mai face aceasta! Atunci s-a atins îngerul de piciorul lui și îndată s-a vindecat. Și sculându-se dimineața s-a dus să lucreze. Iar după puțin timp a venit doctorul să-i taie piciorul, după hotărâre și neaflându-l, întreba de dânsul. Și i-au spus lui: azi dimineață s-a dus să lucreze la țarină. Iar doctorul s-a dus la țarina aceea în care lucra, vrând să-l vadă. Și văzându-l săpând pământul, l-a proslăvit pe Dumnezeu, Cel ce l-a vindecat cu proslăvire.”

Bună este Legea, bine este să păzești poruncile, dar când darul prin Hristos a venit, Legea încetează. În Hristos este ascunsă desăvârșirea. Creștinismul nu are o temelie omenească, ci divinitatea Întemeietorului confirmată de Învieria Sa. Omul singur nu poate să se mântuiască, nu-și poate asigura veșnicia sa, dar „Cele ce nu sunt cu puțință la oameni, sunt cu puțință la Dumnezeu” (Luca 18, 27).

Amin!

Nicodim Munteanu, un patriarh...

Urmare din pagina 1

Aceste împrejurări nu i-au îngăduit să aibă alte mari realizări în afara operei sale culturale, cu adevărat monumentale. Cea mai importantă realizare culturală, ca patriarh, a fost apariția unei noi ediții sinodale a Sfintei Scripturi, chiar în anul în care a doua conflagrație mondială lua sfârșit. *Biblia sinodală din 1944* este, în cea mai mare parte, opera sa; lui îi aparține traducerea integrală a *Noului Testament* și a 24 de cărți vechi-testamentare.

Păstorirea Patriarhului Nicodim Munteanu în fruntea Bisericii Ortodoxe Române este caracterizată de biograful său, I.D. Ștefănescu, astfel: „Anii petrecuți de Înaltpreasfințitul Patriarh Nicodim în fruntea Bisericii românești rămân anii cei mai încărcăți de greutate ai neamului nostru atât de greu încercat. Va povesti odată cineva, și istoria va veni să afirme cu autoritatea ei, atunci când va veni vremea, stăpânirea de sine și tactul cu care a întâmpinat Înaltpreasfințitul evenimente mari și situații extrem de dificile. Se va putea vorbi atunci și privi în plină lumină sfatul cel bun de liniște și îmbărbătare care a pornit din Dealul Patriarhiei și din care s-a împărțit Biserica și Țara întreagă. Credincios regelui și drapelului României, plin de puterea pe care o dă singur Dumnezeu, a intervenit energic pentru respectarea drepturilor tuturor și pentru omenie. Vor prețui mulți cum se cuvine, când vor cunoaște împrejurările, bărbăția cu care el a înfruntat patimi și porniri izvorâte din valurile vremii”.

Prin calitățile sale de teolog misionar, organizator harnic și patriot mărturisitor, Patriarhul Nicodim Munteanu rămâne în memoria Bisericii noastre ca o rază de căldură și lumină pe cerul mohorât al unor vremuri tulburi.

ÎNVAȚĂ-MĂ, O, DOAMNE...

O, Doamne, Dumnezeule Preasfânt,
De m-aș târî ca șerpul pe pământ
O mie de ani pe sub stele,
N-aș ispăși păcatele mele...

Învață-mă, o, Doamne cum să fac
În haina milei Tale să mă-mbrac,
Că nu cunosc osânde-atât de grele,
Să ispășesc păcatele mele!

Nu pot decât atât: să plâng mereu
Și-ngenunchind pământul ce sunt eu,
O, Doamne milostive, sfânt și mare,
La slava Ta să cer mereu iertare!

Vasile Militarur

Vultur al spiritului

Î

n concepția monahismului athonit desăvârșirea se atinge departe de lume. Monahul preferă desăvârșirea, preferă „piscul filosofiei” și aceasta o face prin fuga de lume, prin isihie. Mulți sfinți Părinți ai Bisericii, precum Ava Isaac au susținut că „petrecerea cu cei din lume vatămă sufletul” la fel și „simpla vedere a unei femei întinează curăția monahului.”

Monahul e lipsit de grijile lumii, este smuls din plăcerile lumii, și e introdus într-o lume cu o fericire paradisiacă, a filosofiei înalte după Hristos. Este îmbrăcat într-o haină îngerească și eliberat de spiniile sufletului și ridicat la înălțimea unui înger. Astfel monahul poate auzi glasul divin. Monahul e un vultur al spiritului care se roagă neîncetat bunătații Domnului, pentru el și pentru aproapele lui, în el arde ca o flacără nestinsă iubirea sa pentru Dumnezeu. Monahul aparține altei lumi.

Unii necredincioși consideră idealul monahal fără valoare, pentru că e prea sublim pentru cei care raportează religia doar la creier. Adevărul se caută, „veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face liberi.” (Ioan 8, 32), însă adevărul monahismului se descoperă de obicei, celor „cărora li s-a înșuflet harul revărsat din Dumnezeu.” Monahismul este o instituție izvorâtă din Biserică, inseparabil de ea. Creștinismul este hristocentric, poruncile sunt adresate oamenilor, iar scopul ultim al vieții noastre morale este curăția inimii și îndumnezeirea, fără de care facerea de bine are o valoare foarte mică.

Sfântul Munte Athos are o vegetație bogată, arbori feluriți, flori pline de grație, cu parfum de catifea, raze de soare călduțe și odihnitoare, zumzet de găze și albine, nu numai primăvara, ci tot timpul anului, te invită la o desfășurare a sufletului plină de farmec. Cântecul dulce al privighetorilor din mijlocul pădurilor cu arbori gânditori răsună în zori, lăudând alături de monahi pe Dumnezeu, care le-a făcut. Athosul este străbătut și de izvoare naturale de apă, care apoi se transformă în pârâiașe care oglindesc în ele cerul azuriu și este înconjurat de marea cea mare și largă, unde se găsesc vietăți mici și mari: „Acolo corăbiile umblă, balaurul acesta pe care l-ai zidit ca să se joace în ea.” (Psalmul 103, 26-27), toate așteaptă hrană la timp de la Ziditorul lor.

Starea de contemplație constituie ultima treaptă a monahismului, aici tronează adevărul și frumusețea divină: „Târziu te-am iubit și Tu erai înăuntru și eu în afară și acolo Te căutam, și eu, cel

fără formă, mă loveam de formele create de Tine. Căci nimeni nu Te iubește, decât numai cel care Te-a văzut, și nimeni nu Te vede, decât numai cel care Te iubește.” (Fericitul Augustin).

Athosul are multă frumusețe naturală, dar mai ales spirituală, el este așa cum spune și Sfântul Grigorie Palama: „Un loc vestit și venerat, vatră a virtuților, sălaş a tot binele, cort făcut de mână și imagine a celor cerești, loc liber de orice necurăție și mai presus de orice patimi reprobabile.”

Monahul, cum de altfel și adevăratul credincios, trebuie să lumineze lumea pe care o primește de la Dumnezeu, căci Dumnezeu e cel „care luminează pe tot omul care vine în lume.” (Ioan 1, 9) căci „dacă lumina care este în tine este întuneric, întunericul e cu atât mai mult.” (Matei 6, 23).

Monahii prin rugăciunile lor, luminează lumea, căci în lume, credincioșii „nu au cetate stătătoare” (Evrei 13.14) ei trebuie să caute cetatea cea cerească definitivă. Monahismul e o jertfă supremă, este o viață duhovnicească mai adâncă, monahii și-au răstignit total „trupul împreună cu patimile”. Mulți monahi au dorit să trăiască departe de lume, fie ca isihăști, pustnici, schițoși sau chinoviți. Ei nu doresc să se apropie de Hristos numai din cărți, ci doresc ca inima lor să tresalte de iubire împlinind poruncile lui Dumnezeu în totalitate.

Cea mai veche mănăstire din Sfântul Munte Athos este mănăstirea Marea Lavră, ctitorită pe la anul 963 de către Athanasie Athonitul. Sfântul Athanasie primind o mare cantitate de aur de la prietenul său, care eliberase insula Creta de sub arabi, s-a hotărât să construiască o mănăstire la Athos, în cinstea lui, și s-a călugărit aici, păstorind mănăstirea aproximativ 40 de ani. Mănăstirea a fost închinată Buneivestirii, însă în urma unei arătări a Maicii Domnului, mănăstirea a luat hramul Cuviosului.

Când Muntele Athos a ajuns în stăpânire otomană, mănăstirea Marea Lavră a căzut în mare strâmtorare. Mulți monahi au plecat din ea. Pirații dădeau navală adeseori, iar turcii aveau impozite nemiloase.

Domnitorul Neagoe Basarab, al Țării Românești (1512-1521) a ajutat și el Marea Lavră, printre diferite lucrări, el fiind cel care a acoperit cu plumb acoperișul bisericii mănăstirii. Au existat și alți ctitori români ai Marii Lavre printre care: Petru Șchiopol, Alexandru cel Rău, Ieremia și Gavriil Movilă, Matei Basarab, Grigorie Gheorghe-Ghica,

Șerban Cantacuzino și Constantin Brâncoveanu. Domnii fanarioți ai Țărilor Române, în secolul al XVIII-lea au acordat ajutoare mănăstirii.

În 1850 abia, a început refacerea vieții monahale și reabilitarea lavrei, însă o nouă istorie a mănăstirii, când Grecia de Nord a fost eliberată de sub stăpânirea otomană, a început după anul 1920. Mulți sfinți și oameni aleși a dat mănăstirea, printre care amintim pe Sfântul Grigorie Palama și pe Paisie Velicikovski.

Când s-a revenit la viața idioritmă în ajunul praznicului Sfântului Atanasie s-a înscăunat primul stareț, atunci geamul care proteja icoana de pe mormântul Cuviosului Athanasie s-a umplut de mir parfumat. Această minune s-a considerat a fi un semn de bunăvoință al Sfântului.

O rugăciune către Maica Domnului la icoana făcătoare de minuni Kuzelita de la Mănăstirea Marea Lavră spune: „Cu razele rugăciunilor tale păzești lavra ta de săgețile vrăjmașilor și ești rugătoare neadormită înaintea tronului ceresc pentru monahii ce bine se nevoiesc în casa ta. Dar, nu ne uita nici pe noi, cei ce înotăm în marea acestei vieți, ci întinde mână de ajutor, ca să ajungem la limanul laudelor cerești.”

Adeseori Maica Domnului s-a arătat credincioșilor aflați în nevoie: ca să îi ajute, într-o zi în Postul Paștelui, în timp ce se cânta un Acatist, Sfântul Ioan Cucuzel stătea în biserică, obosit, înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și cum stătea așa adormit, chiar atunci Cea Sfântă și Precurată s-a arătat și i-a zis: „Bucură-te Ioane! Cântă și nu înceta a cânta, că iată, pentru aceasta eu cu tine voi fi pururea!” Zicând aceasta ea a pus un ban de aur în mâna Sfântului Ioan. Când s-a trezit din ațipire, iată banul de aur era în palma lui. Au urmat apoi numeroase minuni la icoana aceasta sfântă a Maicii Domnului, precum și multe alte căntece în cinstea ei.

Când oamenii ne strămtorează și ne irită, când problemele vor apare, să alergăm la ea, prin rugăciune, la Precurata noastră Doamnă și Sfântă Fecioară Maria, Maica Domnului și mama noastră a tuturor. Amin. Și Lui Dumnezeu Slavă în vecii vecilor. Amin!

Prof. Amalia STANA

Cercuri științifice studentești la cursul de dogmatică, anul IV

În ziua de 7 noiembrie 2019, în anul IV, la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” s-au reluat cercurile de dogmatică.

S-au prezentat, în această zi, sub atenta supraveghere și îndrumare a Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan Tulcan, două referate. Primul referat s-a intitulat: „Semnificația Întrupării Fiului lui Dum-

nezeu la Sfântul Ioan Damaschin”, acesta fiind prezentat de către domnul student Oprea Andrei Gheorghe.

În acest referat s-a vorbit despre întruparea Cuvântului, a Logosului lui Dumnezeu, persoana divino-umană a lui Mesia, plinirea vremii, precum și despre profețiile Vechiului Testament, care vorbesc și au ca temă centrală întruparea

Fiului lui Dumnezeu.

În a doua parte, s-a prezentat referatul „Taina Sfintei Treimi și relațiile dintre Persoanele trinitare”, susținut de către domnul student Alin Neag.

Acesta a tratat în lucrarea sa următoarele aspecte: Persoanele Sfintei Treimi, care își au originea în Tatăl, în calitatea Sa de Născător și Purcător,

taina alcătuirii noastre în pântec și despre termenul „syntheton”.

La sfârșit s-au tras concluzii legate de aceste teme, mai cu seamă despre tema întrupării, care a fost un subiect foarte interesant și a atras atenția auditoriului.

student anul IV,
Cătălin-Iulian DRĂGAN

Intrarea Maicii Domnului în Sfânta Sfintelor

Cum trebuia să fie Fecioara aceea, decât numai decât mai curată și decât înseși razele de soare, ca să dea Soarelui Dreptății (Mal. 3, 20) trup fără de prihană și curat? Unde trebuia să fie hrănită și să petreacă Fecioara? Nu cumva într-o casă comună și obișnuită? Departe de noi gândul! Ci în însăși Sfânta Sfintelor aceea, ca una care era mai sfântă decât aceea, și ca una care a împrumutat trup Cuvântului Celui Preasfânt și Dumnezeu (*Utrenia Cinzecimii*, irmosul Cântării a IX-a). Pe care cei care au născut-o și au adus-o astăzi în Sfânta Sfintelor, în corul feciorelnic și al făcliilor luminoase, împlinindu-și făgăduințele, precum și strămoșul ei David a spus mai dinainte Aduce-se-voor Împăratului fecioare în urma ei, prietenele ei se vor aduce Ție, aduce-se-voor întru veselie și bucurie, aduce-se-voor în palatul Împăratului (Ps. 44, 15-16).

Și era a vedea acum unele lucruri petrecute mai presus de fire și vrednice de mirare, cum iudeii cei „care strecurau țânțarul și înghițeau cămila” (Mt. 23, 24) nu s-au opus faptului, nici nu au stat împotriva. Căci era firesc, potrivit omeneștii rânduieli, să spună că în Sfânta Sfintelor intră odată pe an arhiereul însuși, după multă curățire și nu fără jertfă de sânge (Lev. 16, 29-34; Evr. 9, 25).

Și voi, o, Ioachim și Anna, cum aduceți în Sfânta Sfintelor pe o pruncă de trei ani? Pentru ce și tu însuși, o, Zaharia, te învoiești cu aceasta? Pe cât pare, socotind mai preferabilă decât legea pe ruda Elisabetei, ai dat cele nepătrunse să fie sălaș unei prunce de trei ani. Nu au spus, nici nu au cugetat nimic asemănător. Căci cine poate împiedica ceea ce Dumnezeu Domnul voiește? (Is. 14, 27).

Și iarăși se cuvine să ne minunăm cum a răbdat o fiică de trei ani să părăsească dragostea părinților și slujirea doicilor și casa părintească și simplu toate cele câte țin de casele bogate și să rămână la Templu, lucru care nu este ușor a fi îndeplinit nici la vârsta bătrâneții, fie de femei, fie de bărbați.

Dar ușoare sunt toate cele pe care

le binevoiește Dumnezeu. Căci a zis mai dinainte despre aceasta David, strămoșul ei: Ascultă, zice, fiică, și vezi și pleacă urechea ta și uită poporul tău și casa părintelui tău, că va pofti Împăratul frumusețea ta (Ps. 44, 11-12), adică sfaturile cele părintești, cum după multe rugăciuni către Dumnezeu, te-ai născut din pântec sterp (Imnul Acatist, Icos 3) și cum te-au rodit cu multe rugăciuni și lacrimi și cum au făgăduit să te dea Celui Care te-a dat. Și pleacă urechea ta și ascultă acestea: și uită poporul tău și casa părintelui tău și vezi frumusețea și bunăcuviința minunată a Templului, închipuire a cerului și a cortului fixat odinioară în Siloam (II Regi 6, 17).

Și petrecând în acest templu ca o dumnezeiască și curată porumbiță (Cânt. 2, 13) uită poporul tău și casa părintelui tău și va pofti Împăratul frumusețea ta și plecând cerurile (Ps. 143, 5), ca ploaia pe lână (Jud. 6, 37-40; Ps. 71, 6), liniștit și fără tulburare și uitând și puterile cele de sus și pogorându-Se, Se va sălășlui în mijlocul tău (Num. 35, 34), că El este Domnul tău (Ps. 44, 12) și tu ca maică și roabă te vei închina Lui și feței tale se vor închina mai-marii poporului (Ps. 44, 13) și, ca pe o împărăteasă preaslăvită și ca pe o maică fără prihană, Împăratul a

toate te va pune pe tine de-a dreapta Lui preainfrumusețată în haina aurită (Ps. 44, 10) a virtuților, cinstită și celelalte.

Acestea de mai înainte le-a rânduit Dumnezeu Însuși prin David și, umplându-și vârsta pruncească și cugetul acela de Duhul Sfânt, a preferat să rămână în Sfânta Sfintelor și să uite poporul și rudele și casa părintelui său. Iar dacă cumva acestea sunt spuse și despre Biserica chemată de Dumnezeu, ele sunt spuse însă anagogic. Dar în primul rând, Preasfântul Duh a arătat mai dinainte acestea despre Sfânta Fecioară.

Iar Preacurata Fecioară rămânând nouă ani în cele nepătrunse și în dumnezeiescul templu, a primit hrană cerească de la dumnezeiescul înger, ca una care a fost mai dinainte numită Maică a Dumnezeului îngerilor. Dar când a ajuns la neprihănită vârsta de doisprezece ani, s-au gândit preoții să o scoată din Sfânta Sfintelor pe Fecioara, presupunând, ca tânără, că ceva femeiesc i s-a întâmplat ei. Dar neștiind pe cine preferă Dumnezeu ca păzitor al Fecioarei, au căutat un semn în acest mod: la cererea preoților este îndemnat Zaharia să se roage pentru aceasta.

Iar el încingându-se cu doisprezece clopoței și întrebând, vine la el îngerul

Domnului zicând către el: „Adună sfatul bătrânilor fiilor lui Israel, cei care sunt văduvi, și ia toiegele lor și roagă-te și iarăși împarte-le lor și asupra căruia vei vedea un semn, să știi că pe stăpânul celui toiaș a căzut sorțul să fie păzitorul Fecioarei.

Și a fost așa. Și a sunat din trâmbiță și s-a adunat tot sfatul celor văduvi împreună cu tâmplarul Iosif, ale căror toiege luându-le Zaharia și rugându-se și împărțindu-le nu s-a arătat semn pe nici unul. Dând la urmă și tâmplarului Iosif, iată a zburat un porumbel din capătul toiașului lui pe capul lui și a căzut sorțul pe el să fie logodnic Fecioarei, adică păzitor, poate și fără să vrea. Căci refuza logodna aceasta pentru multe pricini. Dar nu a putut și a luat-o pe ea la casa lui, ca pe o comoară dumnezeiască, minunatul acela teslar, până ce Arhitectul tuturor celor ce sunt va îndrepta prin ea propria noastră fire șubrezită cu toporul și ciocanul (Ps. 73, 6) negrăitei Lui înțelepciuni și puteri.

Dar noi, salutând cu câteva închinăciuni, pe pricina înnoirii noastre, pe Maria cea fără de prihană, să aducem cuvântul nostru la capăt, fiindcă se cuvine să așteptăm bunele vestiri către ea ale dumnezeiescului Gavriil la vremea statornicită. Dar acum tratând destul și pe scurt despre intrarea ei la Templu, ce nevoie este să întindem cuvântul mai mult decât trebuie și să aducem fraților slăbiciune și poate și picoteală? Dar să trezim spre auzire și pe cei care sunt mai leneși, prin faptul de o saluta cu bucurie: Bucură-te, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, comoara cea insufletită a nedespărțitei Treimi, întru care S-a sălășluit „Împăratul slavei”, Hristos Domnul, și care ne-a izbăvit pe noi din robia vrăjmașului. Bucură-te, Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, întărirea credincioșilor, lauda lumii și izbăvirea noastră, a tuturor celor robiți.

(Sfântul Neofit Zăvorâtul din Cipru, *Scrieri III. Panegirice*, Editura Doxologia, Iași, 2016, p. 417-422)

ȘTIRI

Conferința ÎPS Părinte Timotei în cadrul ASCOR Arad

Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a susținut luni, 18 noiembrie 2019, în sala festivă a Facultății de Teologie „Iarion V. Felea”, la invitația membrilor filialei A.S.C.O.R Arad, conferința cu tema „Învățătura colindelor”.

Conferința a debutat cu un moment de reculegere prin intonarea cântării funebre „Veșnica pomenire”, în memoria părintelui Florin Țucudean care a trecut la Domnul la vârsta de 44 de ani. Această conferință este prima din șirul celor organizate de A.S.C.O.R Arad în această perioadă a postului Nașterii Domnului.

În mijlocul celor prezenți s-au aflat și Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, doamna prorector Codruța Stoica, precum și Preacuvioși și Preacucernici părinți consilieri și profesori ai facultății și seminarului teologic arădean.

În prima parte a conferinței, Înaltpreasfinția Sa a vorbit despre caracterul original al colindelor, menționând ca fiecare popor are particularități în ceea ce privește evoluția lor. Ele au fost prelucrate de către laici dar și de către unii preoți ținând cont de melodia religioasă ortodoxă. Arhipăstorul nostru a menționat câțiva mari compozitori ai muzicii bisericești, dintre care amintim pe: Nicolae Lungu, Ioan Brie, Timotei Popovici și Trifon Lugojan. Colindele nu erau specifice doar Crăciunului ci și sărbătorilor Pascale. Amintind de istoria colindelor, perioada de referință a colindatului era primăvara, fapt care reiese din texte specifice cum ar fi: „flori de măr”, „Leru-i ler”, „Florile-s dalbe”. Colindatul avea loc în stradă, după care se mergea în curte, iar mai apoi în casă, unde se făcea ospașul și mulțumirea celor ce au colindat. Chiriarulhul a mai vorbit și de caracterul dogmatic al colindelor făcând referire la teme cosmologice, eclesiologice, hristologice și mariologice. În contextul anului omagial, colindele aparțin și domeniului agrar, în care ne este expusă ocupația țaranului din satul patriarhal, iar Moș Crăciun este un simbol din tradiția bisericească a prorociei lui Daniel: „a Celui Vechi de zile”. În a doua parte a conferinței au urmat o serie de întrebări care au primit răspunsuri din partea Chiriarulhului arădean și au fost întâmpinate cu bucurie de către participanți. Moderatorul conferinței a fost studentul Popa Andrei din anul II, care la final a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Timotei pentru prezență și totodată pentru cuvântul ziditor.

Binecuvântare arhierescă la biserica ortodoxă din Beliu

În Duminică a XXVI-a după Rusalii, 17 noiembrie 2019, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a poposit în mijlocul credincioșilor din parohia Beliu, Protopopiatul Ineu.

Un ales sobor de preoți și diaconi, alături de numeroși credincioși ai parohiei, copii înveșmântați în straie populare, precum și în prezența oficialităților,

au întâmpinat pe Întâistătorul Arhiepiscopiei Aradului, care după 11 ani a poposit la Beliu, cu multă dragoste părintească și bucurie, întrucât Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, a avut la Beliu rudenii apropiate, cum au fost învățătorul Ioan Seviciu, primul director al școlii românești de stat după 1918 și soția sa Lucia Seviciu. Din soborul de preoți au făcut parte următorii: Pr. Gheorghe Gligor – consilier social, Pr. Adrian Zaha, protopopul Ineului, Arhid. Tiberiu Ardelean – Inspector eparhial, Arhid. Florin Sirca-Inspector Școlar, Pr. Ioan Morar din Parohia Seliște, Pr. Adrian Mariș din Parohia Andrei Șaguna, Pr. Dănuț Ciucur – din Parohia Hățăgel, protopopiatul Hațeg, Episcopia Devei și Hunedoarei, aceștia trei din urmă fiind fii ai comunității și Pr. paroh Ioan Huțiu.

După aceasta, Chiriarulhul arădean, dimpreună cu soborul de slujitori, a oficiat binecuvântarea lucrărilor ce au avut loc la biserica parohială, apoi s-a oficiat Sfânta Liturghie Arhierescă.

Cuvântul de învățătură al Chiriarulhului a fost pus sub titlu „Lumina faptelor bune” (cf. Efes. 5; Lc. 12), în contrast cu întunericul celor rele, socotind că cine dorește a face binele trebuie să se trezească din noaptea sufletească, străduindu-se spre cele ce luminează apropierea și comuniunea între oameni, așa cum rezultă și din îndemnul Mântuitorului prin pilda citită, adică îmbogățirea în Dumnezeu prin lucrarea binelui. Spre aceasta, având în vedere Anul omagial al satului românesc și perioada pe care o străbatem, adică a Postului Nașterii Domnului, ținând seama și de datinile în pregătirea sărbătorii privind darurile pentru cei ce au trebuință, tuturor credincioșilor se adresează și Pastorală Sfântului Sinod, căreia suntem îndatorați a-i da urmare. În continuare, Părintele consilier Gheorghe Gligor a dat citire Pastorală Sfântului Sinod pentru prima duminică din Postul Nașterii Domnului.

În cadrul Sfintei Liturghii elevi ai Liceului Tehnologic Beliu împreună cu credincioșii prezenți au rostit „Crezul”, au cântat Rugăciunea Domnească și două colinde, după care mulțime mare de copii ai parohiei s-au împărtășit cu Trupul și Sângele lui Hristos.

La sfârșitul Sfintei Liturghii s-a săvârșit slujba parastasului pentru preoții protopopi ai Beliuului, care din 1850 erau și inspectori școlari ai școlii confesionale ortodoxe din protopopiatul Beliu, Episcopia Oradiei, și din încredințarea Sfântului Mitropolit Andrei Șaguna. Aceștia sunt: Ioan, Gheorghe, Mihai Popovici, Ioan Popovici, Constantin Popovici, Gheorghe Popovici, Laurențiu Pașca, Gavriil Giulani, Simion Bica, Iosif Marchiș, Ioan Căpitan, Ioan Pința, Petru Suci, Petru Șerb, Constantin Mihulin și Constantin Mureșan. În cadrul parastasului au fost pomeniți și preoții parohi din Beliu: Ioan, Mihai Bistrinovici, Ioan Oprîș, Naja, Iosif, Teodor Popovici, Nicolae Stanca, Petru Șerb, George Molnar, Ioan Molnar, Ioan Leucuța, Constantin Mandache, Iercan Miron, precum și directorii, profesorii și învățătorii școlii confesionale și de stat din Beliu.

După terminarea Sfintei Liturghii, ÎPS Părinte Timotei, alături de soborul de preoți și diaconi au sfințit Capela mortuară din incinta cimitirului din Beliu, care a fost ridicată și cu susținerea financiară a autorităților centrale și locale. Vizita arhierescă s-a finalizat cu o agapă frățescă, amintind de practica

primelor comunități creștine, după cum spune Sfântul Apostol Pavel „într-un duh și în același cuget”.

Slujire arhierescă în Parohia Aradul Nou la începutul Postului Nașterii Domnului

În prima Duminică din Postul Nașterii Domnului, Duminică a XXVI-a după Rusalii, preoții și credincioșii Parohiei Ortodoxe „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” Aradul Nou din Protopopiatul Arad au avut bucuria de a-l primi în mijlocul lor pe Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul – Episcopul vicar al Arhiepiscopiei Aradului. La sosire, ierarhul a fost întâmpinat în fața bisericii de un ales sobor de preoți precum și de numeroși credincioși și mulți copii, îmbrăcați în frumoasele straie populare și cu flori în mână.

Preasfințitul Emilian a săvârșit mai apoi Sfânta Liturghie arhierescă înconjurat de un sobor de preoți și diaconi: P.C. pr. ic. stav. Silviu-Nicolae Faur – consilier bisericesc, P.C. arhid. ic. stav. Mircea Proteasa – consilier economic, P.C. pr. ic. stav. Axente-Flavius Petcuț – protopopul Aradului, P.C. pr. ic. stav. Teodor Faur – parohul bisericii, P.C. pr. ic. stav. Simion Fărucț – preot pensionar îmbisericit la această parohie în care a slujit, P.C. pr. ic. stav. Gabriel Cosmin Mariș – preot slujitor la această parohie și P.C. arhid. Gheorghe Lehaci.

În cuvântul de învățătură, Preasfinția Sa a vorbit credincioșilor despre Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina (Ev. Luca XII, 16-21), îndemnând credincioșii la „faptele bune, la a fi altruști și nu egoști” având „inima la Dumnezeu, atunci indiferent de cât de puțin avem suntem cinștiți și onești în fața Lui și a celorlalți”. În continuare, Preasfinția Sa a enumerat trei motive pentru care S-a supărat Dumnezeu pe omul bogat: pentru că nu a știut să mulțumească pentru ce a primit, pentru că a devenit egoist și de asemenea din cauza dialogului inimii cu sufletul lui crezând că viața lui este eternă pe pământ. Toate aceste motive au fost transmise credincioșilor pentru „a fi cu luare aminte, cu atât mai mult că ne aflăm la începutul Postului Nașterii Domnului”. „Să ne ajute Dumnezeu să ne îmbogățim în El și să înțelegem cum trebuie să ne administrăm și să ne chivernisim atât viața cât și bunurile din viața noastră”, a spus Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul.

La vremea potrivită, părintele protopop a dat citire Pastorală Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din prima Duminică a Postului Nașterii Domnului.

După terminarea slujbei, părintele Teodor Faur parohul bisericii a adresat îndătinatele cuvinte de mulțumire ierarhului, pentru binecuvântarea adusă întregii parohii. Și pentru că s-au împlinit mai multe evenimente, în numele enoriașilor și a tuturor credincioșilor prezenți, preoții slujitori au dăruit Preasfinției Sale o icoană cu ocrotitorul parohiei – Sf. M. Mc. Gheorghe, un Liturghier la împlinirea a unui deceniu de slujire arhierescă și un buchet de flori ca simbol al recunoștinței și prețuirii pentru ierarh.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile arhiepiscopiaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIPALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.